

Det hemmelig 'X' ...eller ganske ligestillet hermed

Lisa Andersen

På baggrund af et nyligt stillet spørgsmål til justitsministeren om hvor mange der har søgt og fået et 'X' i deres pas blev svaret, at 22 har søgt og at 20 har fået imødekommet deres ansøgning efter en omstændig, urimelig omstændig, procedure med så vidt vides 5-6 konsultationer på Sexologisk Klinik. Hvis en person permanent lever som det modsatte køn, kan det undre at SK skal bruge så mange konsultationer for at konstaterer at det faktisk forholder sig sådan.

Ingen andre end personer der biologisk fremstår som det ene køn, men psykologisk oplever sig som tilhørende det modsatte køn og som socialt og samfundsmæssigt fungerer i overensstemmelse hermed, kunne man vel forestille sig ville ønske et 'X' i passet. Et 'X' i passet fortæller at kønnet er uoplyst. Et 'X' er en information til myndigheder - typisk paskontrol - om at være ekstra opmærksom på om personen, der foreviser passet, er den rigtige person, selv om den uoplyste kønsbetegnelse er godkendt af den udstedende pasmyndighed. At personen umiddelbart 'ikke er den han/hun udgiver sig for at være', men at denne dobbeltheden er godkendt af den udstedende pasmyndighed. Kan man ikke få lov til at få en angivelse i passet af at man tilhører det køn man ligner (eller prøver at ligne) kan 'X' 'forklare' betjenten ved skranken, at den er god nok.

Gennem snart flere år har jeg imidlertid undret mig over hvorfor nogle egentlig ønsker at få et 'X' i passet og hvad det skal bruges til?

Psykologisk kan man naturligvis opfatte det som en 'blåstempling' af, at man er en ikke opereret transseksuel - og det kan måske være en tilfredsstillelse i sig selv for nogle.

I praksis har jeg til gengæld svært ved at se, hvornår det er nogen fordel med et 'X' i passet, tværtimod er der en række umiddelbare ulemper.

Nu har jeg i årevis rejst som kvinde med et 'M' i passet, og har sandt at sige ingen problemer haft i den anledning. Rejser har altid været til lande hvor det er lovligt at færdes som transkønnet - hvis dette ikke er tilfældet eller hvis der er risiko for chikane osv. så hjælper et 'X' i passet alligevel ingenting. Det forudsætter naturligvis også, at man får et pasbillede der ligner en i det køn man fremtræder som - hvis ikke har jeg oplevet nogle få problemer eller snarere krydderier på rejsen. For mange år siden, inden jeg fik et pas med et 'kvindebillede', var der en skrankeperson i lufthavnen der højlydt spurgte om jeg virkelig var personen på passet og billetten (med mit mandenavn), en anden opfordrede kraftigt til at jeg fik et tilsvarende pasbillede og et nyt pas. Et par år senere, da pasbilledet lignede en kvinde, men hvor jeg rejste som mand, udbrød en stewardesse smilende 'at du har vist fået din kones pas med'. I alle tilfælde har misforståelserne kun givet anledning til smil og venlige bemærkninger.

I langt de fleste tilfælde her jeg imidlertid ikke observeret, at nogen har registreret at der stod et 'M' i stedet for et 'F'. Dette forudsætter måske nok at man passerer så nogenlunde 100 %. Men hvis

man ikke gør det, gør 'X' jo hverken fra eller til - om man selv erklærer sig for trans og/eller det også fremgår af passet gør jo i virkeligheden ingen forskel. Det samme gælder på de hoteller i lande hvor man ved lov skal fremvise billeddokumentation ved indcheckning (det gælder fx Italien) har jeg ikke oplevet, at nogen har registreret denne lille uoverensstemmelse.

Problemerne er således få og ubetydelige efter min mening. Men hertil kommer, at et 'X' i passet vil give en række andre problemer, ikke mindst hvis man bestiller flybillet på internettet og især hvis man vil rejse til USA. Jeg var afsted her i efteråret og med de skærpede sikkerhedsbestemmelser skal der udfyldes en række papirer.

Først skal der ansøges om indrejse til USA - det kan gøres på nettet hvis man er borger i EU, men på den blanket man udfylder (EFTA) er det vigtigt, som der står, at oplysningerne nøje svarer til det der står i passet. Da rubrikken for køn skal udfyldes elektronisk og der kun er to muligheder 'M' eller 'F', så har man altså et problem med 'X'. Det samme gælder for køb af flybillet og for de oplysninger man skal give til flyselskabet som igen nøje skal svare til pasoplysningerne, når man rejser til USA - med et 'X' i passet kan man ikke udfylde disse felter. Med et 'M' eller 'F' i passet er der naturligvis ingen problemer. Det er altså muligt at få et 'X' i passet, men det er ikke indarbejdet i noget elektronisk registreringssystem hvor kønnene skal afkrydses som enten 'M' eller 'K' - hvad man så gør ved jeg ikke, men man skal vel en vej omkring den amerikanske ambassade og få et visa og en skranke ved flyselskabet?

Men hvad så når man checker ind i lufthavnen? og når man møder den amerikanske paskontrol?

Her skal man huske, at formålet med passet er at identificere personens identitet og at denne modsvarer pasoplysningerne. Her har politiet en række informationer der sikrer det, og endnu mere med biometriske pas. Men først og fremmest: svarer personen til billedet? - hertil kommer alder, højde, køn osv. Men i praksis tror jeg, at den umiddelbare overensstemmelse med billedet er langt den vigtigste, og er passet ikke i sig selv suspiciøst, vil det række. Jeg kom sammen med min kone hen til paskontrollen i New York, og han spurgte om vi var søskende - vel pga samme efternavn. Vi svarede som sandt var, at vi var gift, og så var den pot ikke længere (hvad man forøvrigt også kan være som to kvinder i flere lande). Høflig og korrekt, det samme da vi kom til tolden, hvor man har udfyldt endnu et papir, og hvor der blev spurgt om hvordan vi var i familie (en familie kan nøjes med at udfylde én erklæring i stedet for én pr. person), og det var det. Om de har registreret at der var tale om en trans ved jeg sandt at sige ikke, men jeg fik ikke indtryk af det. Men måske er de bare vant til maser af transer!

Ingen har nogen sinde spurgt om noget ved indcheckning i lufthavnen eller i sikkerhedskontrollen, og jeg har heller ikke registreret at de har lagt mærke til noget.

Paskontrollen er ikke en kønskontrol - det har vi Sexologisk Klinik til med Folketingets velsignelse!

Et 'X' i mit pas havde således kun givet mig problemer og ingen fordele overhovedet. Og så er der jo ingen grund til selv at pege på man er trans, hvis der ellers ikke er noget der peger i den retning. At muligheden eksisterer er fint nok for dem der vil, selv kunne jeg ikke tænke mig det.